

EL CALENDARI CELTA, UN CALENDARI NATURAL

Hi ha tasques que fem cada dia, com consultar un calendari o mirar el rellotge. Anys, mesos, setmanes, dies... La mesura del temps, però, no és igual per a tots. Xinesos, musulmans, jueus, indis, etc. tenen calendaris diferents. No és, per tant, ni el mateix dia ni el mateix any per tothom.

Dels molts coneixements producte de l'observació, de l'anàlisi i de la intuïció, la mesura del temps pot ser-ne un bon exemple. Observem que hi ha estacions, percebem que canvia la temperatura i la llum del nostre planeta, advertim que al matí ix el sol i que se'n va de vesprada. Aquests canvis, els ordenem en estacions, dividides en mesos que al seu torn són compostos de setmanes i de dies. Ordenem el temps en espais d'una durada mesurada, per conèixer-lo i situar-nos en aquesta dimensió. Però podríem fer al contrari, deixar passar el temps i calcular amb mesures pròpies la durada de l'espai que anomenem temps. Per exemple, temps de classe o temps de vacances. Però això conclou en un problema: la subjectivitat. Si cadascú comptara d'una manera no podríem treballar alhora, o quedar o fer coses junts, no ens posaríem d'acord en el temps en què estem... Perquè cal que tots tinguem les mateixes mesures.

En aquest número de MÈTODE de tardor volem explicar-vos una manera diferent de mesurar el temps. L'estació de la tardor es caracteritza pels canvis que es manifesten en la natura. Ben coneguts i fàcils d'observar són els canvis que es produeixen als arbres en aquesta època. A alguns els cauen les fulles, altres primer es fan grocs o vermells per més tard perdre-les. N'hi ha que tenen la fulla sempre verda. Tots aquests aspectes i canvis van suggerir a altres cultures que era una bona manera de mesurar el temps, i van decidir donar el nom d'un arbre, amb un parlar cridaner o bonic, a un període que ens recorda el seu esplendor. Aquesta mesura del temps és l'anomenat «calendari celta», ja que, a diferència del que utilitzem habitualment, té com a referència les plantes i, sobretot, els arbres. També naix de l'observació de la Lluna, per això, en lloc de dotze mesos, en té tretze. En lloc de noms com gener, febrer, té noms de plantes, com podeu comprovar. Tampoc compta els mesos de trenta en trenta dies, sinó de 28 en 28, que és el període d'un cicle sencer de la Lluna. El calendari celta és luni-solar, amb mesos equivalents a cicles lunars i anys amb quantitats variables de mesos, a fi

MES	NOM CELTA	ARBRE QUE SE LI ASSOCIA	NOM CIENTÍFIC
1	Beth	bedoll	<i>Betula pendula</i>
2	Luuis	server	<i>Sorbus aria</i>
3	Nion	freix	<i>Fraxinus sp.</i>
4	Fearn	vern	<i>Alnus glutinosa</i>
5	Saille	salze	<i>Salix sp.</i>
6	Vath	espí/perera silvestre	<i>Crataegus sp./Pyrus sp.</i>
7	Duir	roure	<i>Quercus robur</i>
8	Tinne	grèvol	<i>Ilex aquifolium</i>
9	Coll	avellaner	<i>Corylus avellana</i>
10	Muin	vinya	<i>Vitis vinifera</i>
11	Gort	hedra	<i>Hedera helix</i>
12	Ngetal	carrís	<i>Phragmites australis</i>
13	Ruis	saüc	<i>Sambucus nigra</i>

Els arbres en vermell es troben al Jardí Botànic de la Universitat de València.

Fulla de roure

Fulla i fruit de server

Fraxinus sp.

Corylus avellana

Ilex aquifolium

DIES QUE COMPREN

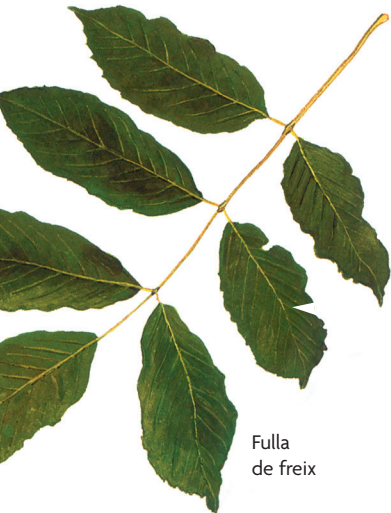
24 desembre - 20 gener
21 gener -17 febrer
18 febrer - 17 març
18 març - 14 abril
15 abril - 12 maig
13 maig - 09 juny
10 juny - 07 juliol
08 juliol -04 agost
05 agost - 01 setembre
02 setembre - 29 setembre
30 setembre - 27 octubre
28 octubre - 24 novembre
25 novembre - 22 desembre

Fulla i fruit de grèvol

Fulla i fruit d'avellaner

Fulla de freix

Fulla de salze

*Quercus robur**Sorbus aria*

d'ajustar determinats períodes a les estacions, ja que en realitat mesurem el temps que tarda la Terra, el nostre planeta, a fer una volta sencera al Sol. Vosaltres mateixos podeu calcular la durada dels mesos i de l'any lunar. Però si voleu més informació sobre aquest calendari i altres, podeu veure una magnífica referència del nostre amic Daniel Climent en la web <www.cervantesvirtual.com/historia>, on podreu aprendre moltes més maneres de mesurar el temps.

Però nosaltres volem proposar-vos des del Jardí un recorregut de tardor i una elecció. En primer lloc haureu de conèixer i localitzar el vostre arbre de naixement. Consulteu el calendari celta que acompanya l'article on trobareu els mesos i les dades. Busqueu la vostra data de naixement i després l'arbre corresponent. Més tard, al Jardí Botànic o en qualsevol altre parc o espai verd, haureu de buscar-lo. Per donar-vos més facilitats, assenyalem quins arbres es troben al Jardí Botànic.

«UNA VEGADA LOCALITZAT L'ARBRE CORRESPONENT A LA VOSTRA DATA DE NAIXEMENT SEGONS EL CALENDARI CELTA, PODREU RECOLLIR BRANQUES, FULLES I FRUITS PER ELABORAR UN RECORD»

Perquè guardeu un record del vostre arbre podeu fer un dibuix, una foto o arreplegar elements que els pertanyen, com branques, fruits, fulles o calcar l'escorça. Amb aquests elements podreu elaborar un senzill record.

Per últim, és molt interessant que una vegada feta aquesta activitat busqueu tota la informació al voltant del vostre arbre. Us ajudarà a conèixer millor la vostra història.

*Gabinet de Didàctica
Jardí Botànic de la Universitat de València
Integrat per M. José Carrau, Olga Ibáñez i Pepa Rey*